

brikker, med den Forskjel, at i det ene Tilfælde gaaer Fordelen af Fabrikken i Statskassen, i det andet Tilfælde i Privates Kommer. Det her foreliggende Spørgsmaal er egentlig, om det Klæde, Militairetaten har tilovers fra dette Aar, skal anvendes til Militairetatens Brug i det kommende Aar, hvilket rigtignok synes at være det Naturligste, men deraf følger, at den Klædefabrik, som Militairetaten eier, maa standse i sin Virksomhed, i det Mindste for en stor Deel, og under en anden Gonto opstaaer der nu et Tab for Statskassen derved, at Fabrikken ikke renderer. Der er vistnok et betydeligt Forraad af Klæde tilstede i dette Dieblit, og der opstaaer ved denne Leilighed, som ved enhver Leilighed, hvor man har af en eller anden Artikkel i større Forraad, end man i den nærmeste Fremtid bruger, det Spørgsmaal, hvad man skal gjøre dermed; at kaste et stort Quantum deraf paa Markedet, vilde vist være til Skade for den private Industrie, eftersom det vilde trykke Prisen. Ved at anvende det til Statens eget Brug i de kommende Aar, standses Fabrikken, som er beregnet paa at levere et vist Quantum Klæde om Aaret, uden hvilken Afsetning dens Drift ikke kan betale sig; fra hvad Side man end betragter det, vil der opstaae Tab, enten for Statskassen eller for den private Industrie, som er en Følge af, at man har maattet anskaffe et stort Quantum, for hvilket man nu sandsynlig ikke vil have Brug; jeg seer ingen bedre Maade at komme derfra, med saa lidt Tab som muligt, end at kombinere de forskjellige Methoder, sælge noget af Klædet, helst til Udlandet, hvis det er gjørligt, med et ikke altfor stort Tab, at lade noget af Klædet, som man har i Forraad, gaae over i næste Aars Forbrug, og i det kommende Aar noget indstrænke Fabrikationen af den Staten tilhørende Fabrik, og imidlertid komme til en Beslutning, om den Fabrik, som idetmindste i den senere Tid har leveret særdeles gode Varer, og som endog ogsaa har bragt nogen Fordeel for Staten, skal afhændes eller ikke. Jeg siger, den har indbragt nogen Fordeel for Staten; det kunde

være, at man kunde sælge Fabrikken med en saa stor Fordeel, at Renten af den Capital, for hvilken Fabrikken solgtes, kunde overveie den Fordeel, man nu har af Fabrikken; om dette vil være Tilfældet, kan ikke forudsæes, og det maa komme an paa en nærmere Undersøgelse; fra Militairetatens Side maa man forestrække Vedligeholdelsen af Fabrikken, fordi den tilfredsstiller alle de Fordringer, man gjør der til. Det er vist nok, at den er en Statsæiendom, og at dens Concurrence skader den private Industrie; men det Samme kan man sige om Straffeanstalterne, som ogsaa blive drevne for Statens Regning, og, som jeg nylig sagde, naar Fabrikken gaaer over i private Hænder, saa bliver Concurrencen for andre private Fabrikeiere derved ikke formindsket. Jeg har troet, at, naar der i den Sum, som Militairetaten har ønsket til at betale det leverede Klæde, kortedes 40,000 Rbd., vilde denne Sum kunne indvindes ved noget at formindskse Fabrikkens Drift i det kommende Finantsaar; men en saa stor Reduction, som Udvalget har foreslaaet, af 58,000 Rbd., frygter jeg, vil i en saadan Grad svække Fabrikkens Drift, at den i saa Fald vil være forbunden med ikke ringe Tab.

Nothe: Med Hensyn til hvad den arede Krigsminister yttrede for i Anledning af de Bemærkninger, som jeg gjorde over, at der ikke endnu er aflagt Regnskab for den Sum, som blev stillet til Krigsministerens Disposition, mod Slutningen af det sidst afvigte Regnskabsaar, skal jeg blot gjøre opmærksom paa, at Krigsministeren syntes at gaae ud fra den Antagelse, at det skulde være nødvendigt, at ethvert enkelt Aars Finantsloy og Finantsregnskab skulde indeholde Oplysning om alle de Udgifter, som hidrøre fra Foranstaltninger, der have fundet Sted i det paagældende Aar. Det vilde vistnok i og for sig være særdeles ønskeligt, naar dette kunde skee, men det ligger ligesvem i Sagens Natur, at det umuligen kan skee, medmindre man meget længe vil opsætte at aflutte Regnskabet for det vedkommende Aar.